

international
alert

Ҳуҷҷати таҳлилӣ: Март 2021

Зӯроварӣ дар оила, бахусус зӯроварӣ нисбати занон ва духтарон дар Тоҷикистон дар заминаи Ковид-19

Маблағгузорӣ аз ҷониби:

Peace
is within
our power

Замина

Интернешнл Алерт (International Alert) дар якҷоягӣ бо созмонҳои шарикӣ худ дар Тоҷикистон фаъолона кор бурда, дар самти пешгирии шаклҳои гуногуни зӯрварӣ дар оила, бахусус зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон (ЗНЗД), аз ҷумла нисбати шахсони маъҷуб, фаъолона кор мебарад. Лоиҳаи “Зиндагии шоиста” зӯрвариро нисбати занону духтарон бо роҳи таъсир расондан ба меъёрҳои манфии гендерӣ¹ на ҳамчун мафҳумҳои абстрактӣ, балки тавассути паст намудани зуҳуроти онҳо дар ҳаёти ҳаррӯза бомуваффақият ва самаранок паст намуд². Ҳамзамон, лоиҳа инчунин ба беҳтар намудани сатҳи зиндагии оилаҳо тавассути ба иштрокчиён додани малакаҳои зарурӣ барои амалӣ намудани фаъолиятҳои даромаднок³, коҳиш додани афсурдаҳолӣ (стресс), ки ба зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон оварда мерасонанд, ҳамкориҳои бештар дар оила ва эҳтироми нақш ва саҳми занонро баланд бардоштан, ноил гардид.

Пас аз як лоиҳаи бомуваффақияти сесола дар чор деҳаи ноҳияҳои Ҷомӣ ва Панҷакент, мо тавонистем ба воситаи истифодаи усули “Зиндагии шоиста”⁴ зӯрварӣ нисбати занон ва духтаронро тақрибан 50% паст намоем. Айни замон мо дар шаш деҳаи ноҳияҳои Ҷомӣ ва Вахш дар ҷануби кишвар лоиҳаи пайгириро амалӣ карда истодаем.

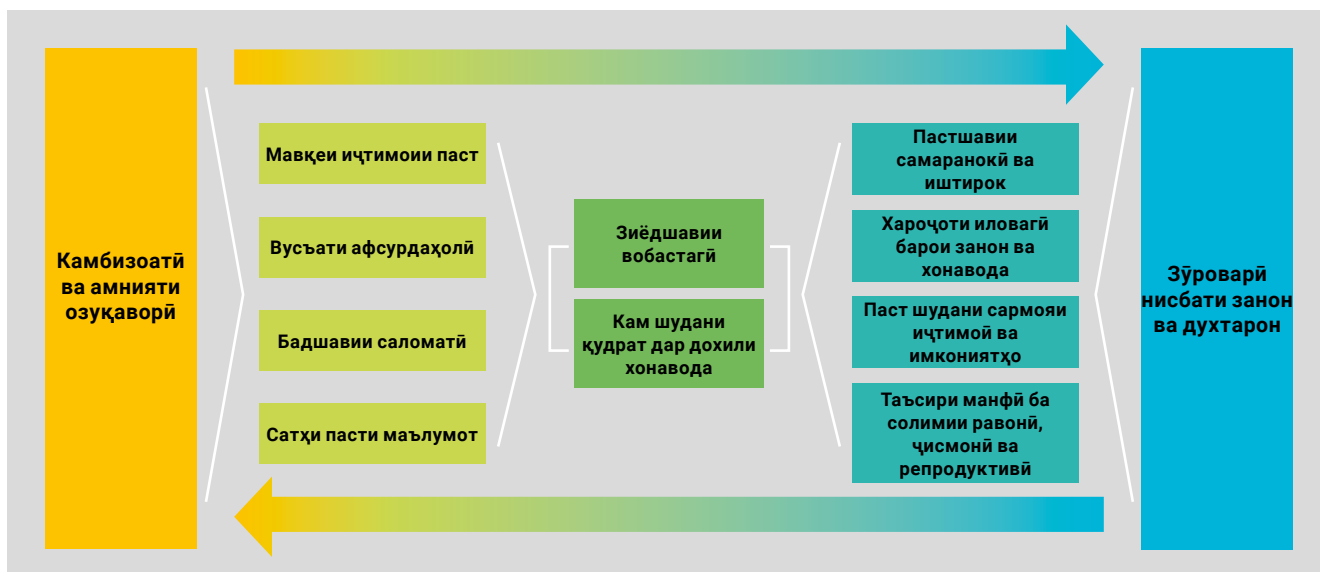
Пандемияи Ковид-19 ва чораҳои андешидашуда оид ба мубориза бо эпидемия ба ҳаёти занон ва духтарон

таъсири зиёде расондаанд⁵. Ин таъсир на камтар аз хатари гирифтор шудан ба сатҳи гуногуни зӯрварӣ аз тарафи шавҳарон ва дигар аъзои оилашон мебошад. Ин хавфҳо одатан барои онҳое, ки аллакай дар ҳолатҳои осебпазир қарор доранд, аз ҷумла одамони дар шароити номусоиди иқтисодӣ зиндагӣ дошта ё маъҷубон бузургтаранд. Дар ҳоле ки далелу бозёфтҳо дар инҷо ба Тоҷикистон тамаркуз мекунанд, бисёре аз онҳо ба дигар кишварҳои даромади кам ва миёна низ дахл доранд.

Сабабҳои зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон

Тавассути фаъолияти қаблӣ дар Тоҷикистон мо як қатор сабабҳои зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон ва таъбире нисбати шахсони маъҷуб муайян кардем⁶. Дар байни омилҳои асосӣ меъёрҳои гендерии патриархалӣ ва геронтоқратӣ, ки аз занони ҷавон мутеъшавӣ ва ризоиятро интизор мешаванд, сатҳи баланди назорати иҷтимоӣ, қабули зӯрварӣ, омилҳои стресси иқтисодӣ ва марбут ба он, алоқамандии амнияти озуқаворӣ ва зӯрварӣ дар оила, маҳдудкунии ҳаракати ҷавонзанон берун аз хона ва сӯиистифода аз моддаҳои мадҳушкунанда мебошанд. Ин омилҳо аксар вақт бо ҳам алоқаманданд ва метавонанд ҳамдигарро тақвият диҳанд. Чунин омилҳо дар саросари ҷаҳон муайян карда шудаанд (Нигаред ба ҷадвал).

Ҷадвал: Алоқамандӣ байни фақр ва зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон

Сарчашма: Гиббс А., Давури Н. ва Скriver С. Таҳлили далелҳои Барномаи “Чораҳои пешгирии зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон”: Алоқамандӣ миёни фақр ва ЗНЗД. Претория: SAMRC. 2017

Таъсири пешакии Ковид-19

Тадқиқоти мо дар шаш деҳаи ноҳияҳои Ҷомӣ ва Вахш барои омӯзиши ибтидоӣ дар доираи лоиҳаи нави Интернешнл Алерт буд. Дар ҳоле ки пандемияи Ковид-19 ҳангоми ҷамъовари маълумот оғоз ёфта буд, тадқиқот пеш аз фармони ҳатмии дар ҳона мондан аз сабаби пандемия гузаронида шуд. Дар натиҷа, мо натавонистем таъсири мустақими ин тадбирҳоро ба сатҳи зӯроаврӣ дар оила ва зӯроаврӣ нисбати занон ва духтарон сабт кунем. Аммо, бозёфтҳои дигари таҳқиқот ба афзоиши омилҳои хавфнокӣ ба ҳам алоқамандишора мекунад. Ин омилҳо метавонанд хавфҳои зӯроаврӣ дар ҷомеаҳо афзоиш диҳанд, ки дар байни онҳо сатҳи нисбатан баландтари сар задани зӯроаврӣ дар оила ва зӯроаврӣ нисбати занон ва духтарон мебошад.

Омилҳои хавфнок, ки бо сабаби пандемияи Ковид-19 зиёд шудаанд, инҳоянд:

- Сатҳи пасти амнияти озуқаворӣ, махсусан барои занон
- Афзоиши шиддати вазъи ногувори молиявии хонаводаҳо бо сабаби баста шудани марзҳо бо Русия барои муҳоҷирони меҳнати тоҷик. Муҳоҷирати меҳнатӣ манбаи назарраси даромад барои бисёриҳо дар Тоҷикистон мебошад.
- Баланд гаштани сатҳи афсурдаҳои (стресс) ва изтироб (депрессия)

Ин омилҳо метавонанд хавфҳои сар задани зӯроаврӣ дар оила ва зӯроаврӣ нисбати занон ва духтаронро дар муддати кӯтоҳ баланд бардоранд, зеро бастанӣ сарҳад ва дигар чораҳои пешгирикунанда ба даромади хонаводаҳо таъсири манфӣ мерасонанд. Ин ҳолат махсусан ба мардон фишор меорад, зеро интизорӣ меравад, ки онҳо бояд таъминкунандагони муваффақ барои оилаҳои бошанд. Ҷавобгӯ набудан ба ин интизориҳо аксар вақт метавонанд сарчашмаи доғдоркунӣ ва ноумедии иҷтимоӣ гардад ва хавфҳои нашъамандӣ ва содир кардани зӯроаврӣ дар оила, ҳамчунин зӯроаврӣ нисбати занон ва духтаронро зиёд намояд⁷. Ғайр аз он, доғдоркунии иҷтимоӣ одамон, ҳатто бо бемориҳои ғайрисироятӣ, дар бисёре аз ҷомеаҳо яке аз масъалаҳои асосӣ ба шумор меравад. Онҳое, ки бо Ковид-19 мубтало мегарданд, дар баъзе мавридҳо аз ҷониби дигар аъзоёни ҷомеаашон ба бадбинӣ дучор мегарданд.

Таъсири зӯроаврӣ дар оила, алахусус зӯроаврӣ нисбати занон ва духтарон аз сабаби набудани хизматрасонии

дастгирӣ барои ҷабрдидагон, хусусан дар деҳот ва инчунин дастрасии васеътар ба хизматрасониҳои солимии ҷинсӣ ва репродуктивӣ бадтар мегардад. Сарфи назар аз қонуни соли 2013 дар бораи пешгирии зӯроаврӣ хонаводагӣ, ки ҳуқуқҳои ҷабрдидагонро барои ҳимоя ва хизматрасониҳои иҷтимоиро кафолат медиҳад, камбудии асосӣ дар воқунишҳои милитсия ва додгоҳ ба хушунати хонаводагӣ, аз ҷумла радди таҳқиқи шикоятҳо, иҷрои фармонҳои муҳофизатӣ ва баррасӣ намудани зӯроаврӣ дар оила ҳамчун ҷинояти сабук мебошад⁸. Ғайр аз он, тавре ки таҳқиқоти мо нишон дод, аксар вақт меъёрҳои иҷтимоӣ ва фарҳангӣ бар зидди гузориш додан оид ба зӯроаврӣ ба бегонагон ва дастрасӣ надоштан ба хизматрасониҳои мавҷуда, мусоидат менамоянд. Ин омилҳоро маҳдудиятҳо, алахусус барои аз ҳона берун рафтани занони ҷавон, ки аз ҷониби шавҳарон ва хусури хушдоман ҷорӣ карда шудаанд, боз ҳам душвортар мегардонанд.

Афроди маъҷуб ва шахсоне, ки масъулияти нигоҳубинро барои маъҷубон доранд, бо сабаби Ковид-19 ба хатарҳои зиёд дучор меоянд. Ғайр аз эҳтимоли дар ҳолати гирифтӣ ба ин беморӣ баландтар будани хатари марг, маъҷубон ва оилаҳои онҳо аз ҷиҳати иқтисодӣ низ нисбат ба дигарон дар вазъияти хатарноктар ва инчунин сатҳи баландтари доғдоркунӣ ва таъбиъ қарор доранд.

Вале, илова бар таъсироти манфии Ковид-19, таҳқиқоти мо инчунин тағироти эҳтимолии меъёрҳои гендериро ба сӯи қабули бештари ҳаракатнокии занони ҷавон ва ҷалби онҳо дар фаъолиятҳои иқтисодии берун аз хонаводаро нишон дод, зеро оилаҳо барои зиндагии худ мубориза мебаранд. Аммо дар баробари падидаи мусбӣ будан, ин омил инчунин хавфи гузоштани бори иловагӣ ба зиммаи занонро ба бор меорад.

Алоқамандӣ бо дигар мамолики дорои даромади паст ва миёна

Гарчанде ки бозёфтҳои мо ба деҳоти Тоҷикистон хосанд, дигар мамолики дорои даромади паст ва миёна дар робита бо Ковид-19 ва зӯроаврӣ дар оилаву зӯроаврӣ нисбати занон ва духтарон бо чунин мушкилот дучор меоянд. Гарчанде ки маълумотҳои қавӣ аксар вақт дастрас нестанд, дар саросари сайёра нишонаҳои аниқ мавҷуданд, ки зӯроаврӣ дар оила ва зӯроаврӣ нисбати

занон ва духтарон бо баста шудан дар хона ва инчунин, дигар шаклҳои сӯиистифода, аз ҷумла истисмори чинсии занон дар коргоҳ ва зӯрварӣ тариқи шабакаҳои интернет афзоиш ёфтааст.

Хатари аз ҳама намоён афзоиши гирифтӣ ба зӯрварӣ дар оила ва зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон мебошад, зеро занон ва духтарон дар муносибатҳои таҳқиқомез мондаанд. Агар ҳадамоти дастгирӣ, ба монанди телефонҳои боварӣ ё хонаҳои бехатар мавҷуд бошанд ҳам, дастрасӣ ба ҷойҳои бехатар бо як қатор сабабҳо, аз ҷумла чораҳои пешгирикунанда, ба монанди фармони дар хона мондан ё дастурҳои карантин, душвор буда метавонад.

Ғайр аз он, омилҳои гуногуни афсурдаҳои, ки ба зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон таъсир мерасонанд, аз қабилҳои афсурдаҳои равонӣ, солимии рӯҳӣ, афсурдаҳои иқтисодӣ ва ноамнии озӯқаворӣ меафзоянд. Дар Тоҷикистон ва дигар манотиқи Осиёи Марказӣ ва берун аз он, ба назар чунин мерасад, ки ноамнии озӯқаворӣ аз ҳама бештар ба занони ҷавон бо сабаби меъёрҳои фарҳангӣ, ки тибқи он онҳо бояд худро ба номи дигарон қурбонӣ кунанд, зарба мезананд. Ба ин камтар ва пас аз хӯрокхӯрии аъзои оила хӯрок хӯрдан дохил мешавад. Сарбории бе ин ҳам баландтари занон дар хонаводаҳо низ бо назардошти даромади қоҳишёрфта ва қоҳиш ёфтани дастрасӣ ба молҳои мушкилтар шудааст.

Чӣ тавре ки дар деҳоти таҳқиқоти мо мушоҳида мешавад, Ковид-19 инчунин имкон медиҳад, ки меъёрҳо ва нақшҳои гендериро аз нав дида бароем ва ба муносибатҳои камтар зӯрварона ва баробархуқуқ гузарем.

Чӣ бояд кард

Паҳншавии босуръати Ковид-19 ҳукуматҳо ва фаъолони ғайридавлатиро дар саросари ҷаҳон маҷбур намуд, ки дар муддати кӯтоҳ вокуниш нишон диҳанд. Гарчанде ки барои бисёре аз омилҳои посухи фаврӣ зарур бошад, дигарон ба дастгирӣ ва сармоягузори дарозмуддат ниёз доранд. Ин тадбирҳо бояд ҳама гуна банақшагирии зарурати пешгирии зӯрварӣ дар оила ва нисбати занону духтаронро ба назар гиранд ва тавре тарҳрезӣ карда шаванд, ки на фақат ба беҳбудии ҳуқуқҳои занон ва мавқеи онҳо дар ҷомеа, балки ниёзҳои махсуси гурӯҳҳои осебпазир ба монанди маъҷубонро ба инобат

гиранд. Дар акси ҳол, хавфи хеле воқеии бозгашти дастовардҳои баробарии гендерӣ дар даҳсолаҳои охир ва инчунин «пандемияи дуюм» гаштани зӯрварӣ дар оила ва зӯрварӣ нисбати занону духтарон вучуд дорад.

Банақшагирӣ ва татбиқи чораҳои барқарорсозӣ бояд дар заминаи боэътимоди далелҳои асос ёфта, то ҳадди имкон тавассути механизмҳои шарикӣ гузаронида шаванд. Дар Тоҷикистон, Интернешнл Алерт дорои маълумоти амиқ дар бораи солимии равонӣ, мардонагӣ ва интизориҳои гендерӣ, инчунин нишондиҳандаҳои иқтисодӣ ва рӯзғордорӣ, ба монанди амнияти молиявӣ ва озӯқаворӣ, пасандозҳо, ниёзҳо ва дурнамои бозори меҳнат ва ғайра мебошад⁹. Дар ҳолатҳои, ки ин маълумот мавҷуд нест, он бояд қамъоварӣ карда шавад, то барқарорсозии ҳассос, ки мавҷудияти зӯрварӣ дар оила ва зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон эътироф ва пешгирӣ намояд, мавқеи занонро дар ҷомеа дастгирӣ ва тақвият диҳад ва эҳтиёҷоти осебпазирро ба назар гирад. Далелҳои ва маълумот дар бораи паҳншавии зӯрварӣ дар оила ва зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон ва сабабҳои он метавонанд бо роҳҳои мухталиф, аз огоҳ кардани қарорқабулкунандагонӣ сатҳи ҷумҳуриявӣ ва ҷомеаи байналмилалӣ, то маърақаҳои мақсаднок барои қишрҳои гуногуни аҳоли, аз ҷабрдидагон сар карда, то ҷабркунандагон истифода шаванд¹⁰.

Тадбирҳои фаврии кӯтоҳмуддат инҳоянд:

- Маърақаҳои фаҳмондадиҳӣ ва тағйир додани рафтор, ки маълумот дар бораи дастрасӣ ба хизматрасониҳо ва кӯмак дар масъалаҳои солимии рӯҳӣ ва ҷисмониро пешниҳод менамоянд
- Дастигирии иқтисодӣ ба онҳое, ки аз чораҳои пешгирикунанда зарар дидаанд
- Дастигирии беморони Ковид-19
- Маълумоти равшан ва мӯътамади оммавӣ

Тадбирҳои миёна ва дарозмуддат инҳоро дар бар мегиранд:

- Фаъолиятҳои дарозмуддат оид ба тағйир додани меъёрҳои зараровари гендерӣ дар якҷоягӣ бо кӯшишҳои якҷоя оид ба қоҳиш додани дигар омилҳои, ки ба зӯрварӣ дар оила ва зӯрварӣ нисбати занон ва духтарон мусоидат мекунанд, масалан тавассути барномарезии лоиҳаҳои рӯзғордорӣ ва беҳбудии солимии равонӣ. Усули Интернешнл Алерт “Зиндагии шоиста”, ки ин унсурҳоро дар бар мегирад, дар чанд деҳоти вилояти Суғд ва Хатлон бениҳоят самаранок буда,

ба 50% коҳиш ёфтани сатҳи зӯроварӣ нисбати занон ва духтарон, тағироти мусбӣ дар робита бо муносибати ҷинсӣ ва иҷтимоӣ, афзоиши пасандозҳо аз ҷониби оилаҳо (чор маротиба) ва худӣ занон (ҳашт маротиба) мусоидат намуд. Ин усул метавонад дар саросари Тоҷикистон паҳн карда шавад. Маводҳо бо забони тоҷикӣ дастрас мебошанд. Онҳо инчунин бо забони англисӣ мавҷуданд ва метавонад дар дигар мамлакиҳои дорони даромади паст ва миёна истифода шавад (ин усул дар Непал ва Қирғизистон истифода шуда истодааст ва барои Қафқози Ҷанубӣ омӯхта мешавад).

- **Сармоягузорӣ ба соҳаи тандурустӣ**, аз қабилӣ дастрасӣ ба ёрии таъҷилии фаврӣ ва дарозмуддат барои ҷабрдидагонӣ зӯроварӣ ҷинсӣ, аз ҷумла ёрии таъҷилии тиббӣ, нигоҳубини солимии ҷинсӣ ва репродуктивӣ, дастгирии равонӣ; ҳамкорӣ бо ҷамаи аъзои оила барои дарки аҳамияти дастрасӣ ба соҳаи тандурустӣ (корҳои фаҳмондадиҳӣ байни шавҳарон ва хусуру хушдоманон то онҳо барои истифодаи ҳуқуқи ҷинсӣ ва репродуктивӣ аз тарафи занони ҷавон садди роҳ нашавнд); таъмини эҳтиёҷоти шахсонӣ маъҷуб ба назар гирифта шавад; Маҳдудиятҳои марбут ба Ковид-19 ба дастрасӣ ба хизматрасониҳои зарурӣ монеъ нашавнд.
- **Дастгирии иқтисодӣ**, ки ба оилаҳо ва шахсонӣ алоҳида имкон медиҳад, то ки «ба по хезанд», инчунин беҳтар намудани вазъи занон, аз ҷумла аз ҷиҳати иштироки баробар дар қабули қарорҳои молиявӣ дар оила.
- **Дастгирӣ оиди баланд бардоштани сатҳи дарки муҳим будани пешгирии зӯроварӣ дар оила, бахусус зӯроварӣ нисбати занон ва духтарон.** Баланд бардоштани сатҳи огоҳии қонунгузорӣ оид ба пешгирии зӯроварӣ дар оила, бахусус зӯроварӣ нисбати занон ва духтарон дар байни ҷомеаҳо, дар робита бо шаҳрвандон, ҷомеаи шаҳрвандӣ, ҳукумати маҳаллӣ ва сохторҳои ҳифзи ҳуқуқ. Ин чораҳо метавонанд дар сатҳҳои гуногуни ҷомеа кӯмак расонанд, то ҳассосиятро нисбат ба қонуну ҳимояи он ва масъулиятҳои гуногун дар назди онро баланд бардоранд ва ба ин васила, барои тағйир додани рафтори институтсионалӣ кӯмак расонанд.

Арзи сипос

Муаллифони ин ҳуҷҷати таҳлилӣ Ҳенри Мирттинен, Субҳия Мастоншоева ва Стюарт Моир мебошанд. Интернешнл Алерт (International Alert) ба Хазинаи эътимоди занони Созмони Миллалӣ Муттаҳид барои кумак бо воситаҳои иловагии таҳқиқ ва таблиғи эҳтиёҷоти занону духтароне, ки аз хушунат дар муҳити Ковид-19 дар Тоҷикистон зарар дидаанд, миннатдори худро баён менамояд. Сипоси махсус ба Шаҳрибону Шонасимова барои идоракунии барномаи “Зиндагии шоиста” равона мешавад. Ташаккури иловагиро ба ташкилотҳои ҷамъиятии “Ғамхорӣ” ва “Фародис”, шарикони барнома дар дар вилояти Хатлон изҳор менамоем. Интернешнл Алерт инчунин аз дастгирии дигар донорҳои стратегии мо, аз ҷумла Вазорати корҳои хориҷӣ Ҳолланд, Департаменти корҳои хориҷӣ ва савдои Ирландия ва Агентии ҳамкориҳои байналмилалӣ Шветсия миннатдор аст. Андешаҳои, ки дар ин гузориш баён шудаанд, танҳо андешаҳои Интернешнл Алерт буда, фикрҳои сиёсати донорҳои моро инъикос наменамоянд.

- 1 R. Jewkes and N. Jama-Shai, Zindagii Shoista (Living with Dignity): Workshop manual – Part 1, What Works to Prevent Violence programme, 2018, <https://www.international-alert.org/publications/zindagii-shoista-living-dignity-workshop-manual>
- 2 L. Ford, 'It's a miracle': the scheme ending abuse against women in Tajikistan, The Guardian, 19 October 2018, <https://www.theguardian.com/global-development/2018/oct/19/miracle-scheme-ending-abuse-against-women-tajikistan-zindagii-shoista>
- 3 R. Jewkes and N. Jama-Shai, Zindagii Shoista (Living with Dignity): Workshop manual – Part 2, What Works to Prevent Violence programme, 2018, <https://www.international-alert.org/publications/zindagii-shoista-living-dignity-workshop-manual>
- 4 S. Mastonshoeva et al, Evaluation of Zindagii Shoista (Living with dignity), an intervention to prevent violence against women in Tajikistan: impact after 30 months, What Works to Prevent Violence programme, 2020, <https://www.international-alert.org/publications/zindagii-shoista-living-dignity-impact-after-30-months>
- 5 E. Laruni, Why COVID-19 is a call to action for gender equality and peace, International Alert, 1 June 2020, <https://www.international-alert.org/blogs/why-covid-19-call-action-gender-equality-and-peace>
- 6 S. Mastonshoeva, Intersection of disabilities and violence against women and girls in Tajikistan, International Alert, 2020, <https://www.international-alert.org/publications/intersection-disabilities-and-violence-against-women-and-girls-tajikistan>
- 7 S. Mastonshoeva, U. Ibragimov and H. Myrntinen, Zindagii Shoista (Living with Dignity) – Preventing sexual and gender-based violence in Tajikistan: Report of the formative research phase, 2016, <https://www.international-alert.org/publications/zindagii-shoista-living-dignity-research-report>
- 8 Tajikistan: Barriers to aid for domestic violence victims: Gaps in government response put women's lives at risk, Human Rights Watch, 19 September 2019, <https://www.hrw.org/news/2019/09/19/tajikistan-barriers-aid-domestic-violence-victims>
- 9 S. Mastonshoeva, U. Ibragimov and H. Myrntinen, 2016, Op. cit.; S. Mastonshoeva et al, Zindagii Shoista (Living with Dignity): Mixed-methods evaluation of intervention to prevent violence against women in Tajikistan, 2019, <https://www.international-alert.org/publications/zindagii-shoista-living-dignity-evaluation>; S. Mastonshoeva et al, 2020, Op. cit.
- 10 Барои мисол: далелҳо аз ҷаъолияти Алерт оид ба пешгирии зуроварӣ нисбати занон ва духтарон дар Мянмар ба таҳия намудани усулҳои муваффақи дастгирии ҷабрдидагонӣ зуроварӣ дар оила/ЗНЗД оварда расонд. (<https://www.international-alert.org/myanmar-covid-19-family-violence-support-english>), as well инчунин ҷорабинҳои фаҳмондадиҳӣ оиди пешгирии зуроварӣ дар оила/ЗНЗД (<https://www.facebook.com/watch/?v=293990481924635>), аз он ҷумла махсус барои шароити даврони Ковид19 (<https://www.youtube.com/watch?v=qH78shLrtik&feature=youtu.be>).

Тасвири муқова: © Барномаи умумиҷаҳонии ҷораҳои пешгирии зуроварӣ нисбати занон ва духтарон

International Alert

346 Clapham Road, London, SW9 9AP, United Kingdom

Tel +44 (0)20 7627 6800 Fax +44 (0)20 7627 6900

Email info@international-alert.org

www.international-alert.org

/InternationalAlert

@intalert

/international-alert